

Sadržaj

1. Uvod u modeliranje i optimiranje u nutricionizmu	1
2. Podatak i informacija	5
2.1. Podatak i informacija u nutricionizmu	.5
2.1.1. Podatak i/ili informacija – primjer distribucije	.7
2.2. Momenti statističkih skupova	.7
2.2.1. Koeficijenti asimetrije i spljoštenosti	.8
3. Modeliranje	11
3.1. Oblici modela i njihova primjena	12
3.1.1. Mentalni model	12
3.1.2. Materijalni modeli	13
3.1.3. Matematički modeli	13
3.1.4. Konceptualni modeli	14
3.1.5. Računalni modeli	15
3.2. Metode modeliranja i rješavanja problema	18
3.3. Operacijska istraživanja	23
3.3.1. Cilj i koraci u operacijskom istraživanju	24
3.4. Model odnosa energetskog unosa i antropometrijskih značajki	26
3.4.1. Prikupljanje podataka za razvijanje modela	27
3.4.2. Utvrđivanje energetskog i nutritivnog sadržaja ponuđenih obroka	27
3.4.3. Statistička analiza antropometrijskih mjerenja	28
3.4.4. Matematičko modeliranje odnosa antropometrijskih značajki i prehrane	28
3.5. Modeliranje u planiranju prehrane	35
3.5.1. Bioraspoloživost nutrijenta u obliku modela	36

4. Dinamika promjene tjelesne mase	38
4.1. Kalorijski ekvivalenti dobivene ili izgubljene tjelesne mase	38
4.1.1. Osnovna energetska potreba organizma	40
4.1.1.1. Harris-Benedictova jednadžba	40
4.1.1.2. WHO jednadžba.	41
4.1.1.3. Schofieldova jednadžba	41
4.1.1.4. Mifflin-St. Jeorova jednadžba	41
4.1.1.4. Preporučeni prehrambeni unos (<i>DRI</i>): Procijenjena energetska potreba (<i>EER</i>) za odrasle muškarce i žene (dob: 19+)	42
4.1.2. Analiza dinamike gubitka nemasne tjelesne mase	46
4.1.2.1. Karakteristična vremenska konstanta za dugotrajnu promjenu tjelesne mase	49
5. Zastupljenost namirnica u strukturi obroka	53
5.1. Model podjele namirnica u glavne skupine	54
5.2. Energetske i nutritivne potrebe	57
5.2.1. Proteini	57
5.2.2. Ugljikohidrati	58
5.2.3. Masti	59
5.2.4. Vitamini.	59
5.2.5. Minerali	61
5.2.2. Ugljikohidrati	58
5.3. Dimenzija i udjeli pojedinih obroka u dnevnoj prehrani	62
5.4. Aspekti modela prehrane	66
6. Baze podataka	67
6.1. Baze znanja	67
6.2. Baze nestrukturiranih podataka	68
6.3. Baze strukturiranih podataka	68
6.3.1. Tablice o kemijskom sastavu namirnica	69
6.3.2. Životni vijek baze podataka	69
7. Procjena utjecaja tehnološkog procesa i skladištenja na nutritivnu vrijednost	79
7.1. Gubitak hranjivih tvari tijekom pripreme hrane	80
7.2. Termička obrada i nutrijenti.	81
7.2.1. Gubitak vitamina topljivih u mastima	83
7.2.2. Gubitak vitamina topljivih u vodi	85
7.2.3. Matematički modeli vitaminske destrukcije u hrani	87

8. Modeliranje preporuka nutritivnog unosa	90
8.1. RDA/DRI preporuke	90
8.2. Metoda izračuna RDA vrijednosti	94
8.3. Referentni prehrambeni unosi (DRI).	101
8.4. Procjena unosa nutrijenata za pojedince i skupinu	102
8.5. Planiranje prehrane	102
8.5.1. Planiranje unosa nutrijenata za pojedinca	103
8.5.2. Procjena unosa prikladnih za skupine	105
8.5.3. Planiranje unosa nutrijenata za skupinu	106
8.5.3.1. Društvena prehrana – primjer plana za skupinu (mladi)	106
8.5.4. Opće smjernice u planiranju prehrane.	107
8.6. Zaključivanje na temelju slučaja (engl. <i>Case-Based Reasoning, CBR</i>)	109
8.7. Zaključivanje na temelju pravila (engl. <i>Rule-Based Reasoning, RBR</i>)	110
9. Optimiranje	112
9.1. Modeliranje i optimiranje u planiranju prehrane	113
10. Linearno optimiranje	115
10.1. Matematički model linearnog optimiranja	115
10.1.1. Metoda linearnog optimiranja.	115
10.1.2. Metode rješavanja linearnih modela	116
10.1.2.1. Cjelobrojno linearno programiranje	119
10.1.2.2. Transportni problem (Mrežno planiranje).	120
10.1.2.3. Problem dodjeljivanja i distribucije	120
10.2. Simpleks-metoda	120
10.2.1. Algebarski pristup, simpleks-algoritam	123
10.3. Modeliranje i linearno optimiranje u planiranju prehrane	128
10.3.1. Linearno optimiranje u planiranju prehrane	132
10.3.2.1. Prednosti i nedostaci linearnog optimiranja (LP)	135
10.4. Primjeri LP-a u prehrambenoj tehnologiji i nutricionizmu	136
10.4.1. Problemi maksimuma	136
10.4.1.1. Maksimalna dobit u proizvodnji	136
10.4.1.2. Optimalan sastav	137
10.4.1.3. Planiranje sastava smjese	138
10.4.2. Problemi minimuma	138
10.4.2.1. Smjesa stočne hrane	139
10.4.2.2. Optimiranje transporta	140

11. Optimiranje primjenom neizrazite logike	143
11.1. Izraziti i neizraziti skupovi i njihove funkcije pripadnosti	143
11.1.1. Izraziti skupovi	143
11.1.2. Neizrazitost	144
11.1.2.1. Osnove neizrazite logike	147
11.1.2.2. Neizraziti skupovi	147
11.1.2.3. Svojstva neizrazitog skupa	151
11.1.2.4. Konstrukcija funkcije pripadnosti za energiju i nutrijente	152
11.2. Optimiranje modela s neizrazitom logikom	153
11.2.1. Procjena vrijednosti sadržaja nutrijenata s pomoću neizrazitih skupova	153
11.2.2. Izrazite granice skupova u planiranju prehrane	154
11.2.3. Neizraziti skupovi u prehrani	155
11.2.4. Neizrazita ocjena unosa nutrijenata	157
11.2.4.1. Izoštavanje neizrazitog skupa – dekodiranje neizrazitosti	157
11.2.5. Prednosti i nedostaci optimiranja primjenom neizrazite logike (NLO)	170
12. Primjenjivost modeliranja i optimiranja u nutricionizmu	171
12.1. Primjena modeliranja u nutricionizmu	171
12.2. Primjena optimiranja u nutricionizmu	173
13. Etika hrane i prehrane	175
13.1. Etika hrane i prehrane u modeliranju	176
13.2. Etika hrane i prehrane u optimiranju	184
13.2.1. Etika u linearnom optimiranju	184
Literatura i web-izvori	187
Prilozi	197
Popis slika	202
Popis tablica	206
Kazalo pojmova	208